

Aaron muistelmat Vasili Sutuginista

Sakarin kommentti muistelmaista:

Olen koonnut tämän muistelun eri muisteluista:

#1 Aaron sanelimella tallennettu muistelu (äänite: Aaron muistelu Vasilista.WMA) Tämä on pohjana tälle yhdistetylle muistelulle ja seuraavista olen ottanut lisäyksiä tähän.

#2 Aaron kasetille tekemä 1. muistelu (äänite: Aaron muistelu osa 1 nauhalta.mp3)

#3 Aaron kasetille tekemä 2. muistelu (äänite: Aaron muistelu osa 2 nauhalta.mp3)

#4 Aaron kasetille tekemä 3. muistelu (äänite: Aaron muistelu osa 3 nauhalta.mp3)

#5 Aaron kasetille tekemä 4. muistelu (äänite: Aaron muistelu osa 4 nauhalta.mp3)

#6 Kurikka-lehden artikkeli vuodelta 2008 kurikkalehti s.jpg

#7 Askon minulle kertoma

#8 Ludmilan ja Viktorin kirjeet

#9 Minun (Sakari) kommentti tai lisäys

Lisäykset muista kuin #1 lähteestä olen merkinnyt sulkuihin lähteen numeron ja asian esim (#3).

Sisällysluettelo

1 sota-aika kotona	24 Ylinopeussakko
2 Vasilin saanti	25 Tveriin ja Rameskiin
3 Sotavankien paikat	26 Ludmilan luona
4 Vasilin haku työvoimatoimistosta	27 Vasilin luo
5 Tarkastus	28 Uimas, datsa ja viikatteen terotus
6 Vangiksi joutuminen	29 Naapurit
7 Vankijärjestelmä	30 Tappelut venäläisten kanssa
8 Isän kotiintulo	31 Maaperä
9 Vasilin paluu	32 Attentaatti
10 Junamatka Vorkutaniin	33 sähkösanoma
11 Vorkutan leirillä	34 Kaupassa
12 Vasilin isän sairastuminen	35 Traktorihuolto
13 Ei Vorkataniin enää	36 Savuava traktori
14 Vasilin etsintä	37 Vasilin antamat lahjat
15 Tverin ryhmän tapaaminen	38 Suomeen kutsu
16 Pertti Virtaranta	39 Vasilin kuolema
17 Virojoelle	40 Venäjän pensa
18 Viipuri	41 Valtain ylängöllä
19 Pietari	42 Tähtikiikari
20 Matka Venäjällä	43 Sakot punaisesta valosta
21 Restorang Pektovah	44 Kiikarin tullaus
22 Tien reumat	45 Takaisin Suomessa
23 Portit	46 Paavon kauhu

0 Esittely

Nimeni on Aaro Kyttä. Olen saanut tehtäväkseni muistella sodanajan työasioita kotoa. Täytän tänä vuonna 2018 87 vuotta. Olen syntynyt siis vuonna 1931.

Ja koska mä kerron tässä nyt Vasilista minä olin silloin 13 vuotias kun Vasili tuli meille.

1 sota-aika kotona

Olin kahdeksan vuotias, kun isäni lähti sotaan (#9 Nuorin veli Jaakko oli 3 vuotias), talvisotaan ensiksi ja sitten olin 13-vuotias, kun hän palasi sieltä 1944. Me jouduimme veljekset melkoisen puuhan eteen ja äiti hirvittävän työmäärän eteen. Meillä oli apuna tietysti sitten muutamia naapureita esimerkiksi Iloviidan perhe kävi meillä töissä, samoin isän veli Jussi (#9 Koskiranta) ja sitten äitini veli Jaska (#9 Krekola), enoo ja äitini sisaren mies Jaska (#9 Rinne-Krekola). Sodan aikana oli myöskin yhteen aikaan meillä töis työvelvollinen Rautalammin pitäjämästä Armisveden

kylästä. Hän oli Väinö Matilainen nimeltänsä. Ja hän sitten oli niin paljon iäkäs että oli sitten vapautettu tuosta rintamapalveluksesta. Ja hän oli sitten meillä myöskin.

2 Vasilin saanti

Yhdes vaihees tuli meille sitten tieto, että meillä olis mahdollisuus saada sotavanki, joka sitten auttais monis töis. Nämä sotavangit, jotka tulivat sieltä Venäjän puolelta olivat sitten kyllä melkoisesti ihmetelley Suomen touhuja, kun politrukit olivat heille sanoneet, että Suomessa ei oteta yhtään vankia, kaikki ammutaan. Suomessa ei ole ruokaa, ei mitään mahdollisuuksia elää ja näin me jouduimme sitten opastamaan Vasilia monis asioos. Hän opetteli meillä esimerkiksi polkupyörällä ajoa. Ei oppinut kyllä jarruttamahan, mutta osas mennä etehenpäin. Se oli omalaatuusta. Hän oli sielä pyörän päällä kallellansa vinosti ja poloki aina vain lisää vauhtia ja hän ei oppinu ollenkaa jarruttamahan. Hän meni esimerkiksi Kyttäläs (#9 Rinta-Kyttä) käymähän polokupyörällä niin hän ajoo sielä aitan seinään ja siihen pirätti. Hän ajoi sitten esimerkiksi haravakonetta ja niittokonetta, mutta kaikkiin näihin piti sitten yllättäen opetella. Hän ei oppinu siihen, että sitä painiketta (#9 haravakonehes), jota varpahalla painettiin. Hän otti siitä tangosta kiinni ja sillä painoi piikit ylös ja hiki tuli.

3 Sotavankien paikat

Äiti kuuli sitten että todella saatais vankeja töihin. Niitä oli Mietaankylässä esimerkiksi Isän veljen (#9 Eino Rinta-Kyttä) luona oli Sergei Bosgarov? Niminen vanki ja hän oli Saratovin (#6 Volgograd) kaupungista Volgan varrelta. Joka oli sitte ensimmäisessä taistelussa jäänyt vangiksi. Hän puhui jo auttavaa suomea. Hän oli ollut Suomessa 4 vuotta. Hän huusi minulle usein pellolta kun näki ”Aaro mitä Vasili nyt teke?” Sitte oli Ojalas, Iisakki Ojalas oli Dimitri niminen ja sitten oli Latva-Koukkaris ja Piirrolla oli näitä sotavankeja (#6 lista Kurikkalaisista taloista, joissa oli sotavankeja). Nämä sotavangit ryhmiteltiin 3 ryhmään. Ensiksi oli nämä niin sanotut bandiitit, joita ei uskallettu panna mihinkään töihin. Toinen ryhmä oli sitten sellainen, joka teki jotakin joukkotöitä. Esimerkiksi tekivät Laihialla Mustasaareen menevän tien niin sanotun vangin suoran. Ja 3. ryhmä oli niitä miehiä, joita uskallettiin panna taloihin töihin. Ja nämä olivat kaikki mielestäni erittäin sopeutuvaisia ja ne keräytyivät muutaman kerran esimerkiksi meillä oli 5-6 vankia yhtenä sunnuntaina tutustumassa toisiinsa ja meihin. Siellä oli Sergei Kyttälästä (#9 Rinta-Kyttä), sitte oli Dimitri Matti Ojalasta, sitte oli Latva-Koukkarista myöskin vanki. Ja ne sitte rupatteli siellä sangen rauhallisesti. Ei siinä mitää uhiteltu.

4 Vasilin haku työvoimatoimistosta

Mutta todella äiti meni sinne työvoima toimistoon ja kyseli sitten olisko sieltä sitten mahdollisuus saada vanki meille. Ja äiti oli näppärä likka niin hän sitten kysyy että olisko sellaista, joka puhuu suomea. ”Joo on täälä yks Vasili. Hän on Tverin kuvernementistä sieltä Moskovan vierestä.” Tverin kuvernementtihän oli alue, joka syntyi 1600 luvulla, jonka Katariina keisarinna oli antanut suomalaisille pakolaisille, kun Karjalasta ja Savosta lähti ihmisiä pakoon Ruotsi-Suomen ankaria veroja ja sotaväen ottoja. Siellä puhutaan tänä päivänäkin luultavasti vielä suomea. Joka tapauksessa näin on tapahtunut.

No Vasili sitten todella tuli meille ja sopeutui meidän perheeseen. Hän oli perheen jäsen. Tverin kuvernementti on Drametskin kaupungin ympärillä noin 60 kilometriä Moskovasta luoteeseen. Ja siellä puhutaan suomea. Vasilin isä Paavo ja äiti Hilda (#8 Maria) puhuivat vain suomea. Isä tankkas hiukan venäjää. Vasili tietysti puhui venäjää, koska hän oli ollu koulus.

5 Tarkastus

Kerrankin kävi eräs sellainen vanha luutnantti tarkistamassa, että sielä Vasililla oikiat pitosysteemit. Meillä ei ollut sille sitten lukittavaa asuntoa. Äiti pani sen sitten siihen ulkorakennukseen. Siinä oli sellaanen pieni huone. Varustettiin Vasilille pieni huone. Ei siinä mitää lukkoja ollu. No joka tapauksessa Vasili sitten opetteli meillä monenmoisia puuhia. Ja oli yks perheen jäsen. Olimme monta kertaa esimerkiksi Vasilin kanssa kyröllä, niin Kivinevalla kuin Kehruukyrölläkin töis ja monta kertaa mentiin hevosella sinne ja eväät mukana ja olishan se Vasili voinu sanua, hyppääpäs poika kärryiltä pois ja mee kotia. Minä jatkan tästä nyt matkaa yksin. Mutta eii Vasililla ollu ilmeisesti sellasia touhujakaan. Vasililta kysyttiin eikö hän yritä karata. ”Mitä se hyödyttääs. Pitäis

päästä Ruotsiin, mutta miten? Kun saatais kiinni niin sitten amputtais. Tosin hän joskus sitte mietti siinä kesän aikana esimerkiksi josko hän lähtis Ruotsihin.

Näin Vasili oli meillä todella, oltihin yhyres marjas, kyröllä Kehruukyröllä ja Kivinevalla töis monesti. Kaikenmoista tehtiin ja saatihin oikiastansa hyvin nää työt suoritetuksi. Vasili oli aika lailla ahkera mies. Täytti meillä olles 22 vuotta.

Kerran Vasili oli töis Keheruukyröllä Askon ja Jaakon kans. Ne oli pieniä poikia ja lauloo sitte koko päivän jotta ”Suutin Vasili Paulvits, Suutin Vasili Paulvits”. Viheroon se Vasili sitte hermostuu ja otti lyhteen ja sanoo jotta ukko saat liikettä.

6 Vangiksi joutuminen

Me kysyymmä sitte tuota ”Mitenkäs sitten tapahtui se kiinniotto ja vangiksi joutuminen”. ”A mie olin ojassa ja minulle sanottiin että on otettava pistooli vyöstä ja ammuttava itensä jos joutuu vangiksi. No mie aattelin jotta en mie malta, elämä makeata, mie kahon, mie kahon. A mie nousin sitten ojasta, nostin kädet pystyyn ja menin sitten vastaan sinne tielle. Siellä tuli suomalaasia sotilaita ja näytti peukalolla, että anna vetää tuonne taaksepäin. Siellä kerätään. Sitte tuli uusi ryhymä ja taas ne sanoo että anna vetää. No minä menin sitte eteenpäin” sanoo Vasili ”ja ihimeekseni meitä sitten kerättiin sielä kokoamispaikalla ja annettiin soppakulho käteen. Se oli ensimmänen ihimetys sen jälkeen kun heitä ei ammutukaan. (#6 Karhumäki joulukuu 1941) Vasilile jäi se Venäjän systeemi, että kaikki perustui valheelle Hän ajatteli että nyt on kolmas tai neljäs valhe, mitä meille on kerrottu. Tällälaila yllätyksellä voisko sanoa siinä oli ateistisen valtion tapa toiminta ja luterilaisen valtion toiminta. Luterilaisen valtion toiminta perustui suoruuteen ja rehellisyyteen. Kuitenkin kaikiten Vasililla todella silmät aukes. Sen tähden hän oli Suomi-ystävä. Monia muitakin tapauksia sielä oli. ”No mie jouduin sitte vankiesimieheksi kun puhuin suomea” sanoi Vasili. Ja näin Vasilista tuli sitten vankiesimies. Ja hän teki sitten V-merkin sinne manttelin selekään ja sitten kun hän oli vankiesimies niin hänen ei olisi tarvinnu sitä teheräkkää. No näin sitten kuitenkin hän teki sen ja sitten kun hän tuli meille niin hän uskollisesti naputteli pois sitä V-kirjainta pois sieltä seliästä. Koska hänen ei olisi tarvinnu sitä pitää.

7 Vankijärjestelmä

No Vasili joutuu sitte, tuli tänne Pohojanmaalle Tuomikylään vankileirille. Vankileiri numero 27 oli Tuomikylässä Ilmajoella. Toinen leiri oli Mustasaassa ja sitte oli kolomas leiri, jonka mä tiesin Karvias Akkian? alueella. Ja nämä vangit sitten todella hajautettiin näihin kolmeen ryhmään. Ja Vasili sitten työskenteli meillä ”A mie tääl työskentelen, a sitt amputaan”. Vasili joskus sanoo, mutta muuten hän oli iloinen kaveri. Mutta todella joskus sitten matalapaine iski myöskin. Ja näin Vasili sitten oli meillä keväästä syksyyn 44.

8 Isän kotiintulo

Sitten tuli tämä rauha 4.9.1944. Ja silloin sitten isäpappa tuli kotia ja vähä ne kyllä toisiansa kyräili, kun ne oli ollu eri puolilla rintamaa. Ei niillä ollu oikeen sitten voisko sanua hyvät välit. Ja näin Vasili jouduttiin sitten viemään Kurikan asemalle lokakuuss. Ja minä muistan viimeesen silmäyksen kun äitimamma vei sitä turkulaisilla kärryillä kirkolle ja minä olin silloin koululla ja meillä oli käsityötunti. Ja me kattottiin Paavon kans ikkunasta että nyt Vasili lähtee. Naapuris oli Latva-Koukkaris mies joka hyppäs junasta (#9 joka vei vankeja takaisin venäjälle) ja tuli takaasi sinne Koukkarihin ja häipyi sieltä. Eikä siitä oo sitte saatu seleville koskaa mitä siitä sitte seurasi. Joka tapaukses tällaanen Vasilin haave jäi pois mielestä. Sitte meille tuli karjalaasia ja ei ne millää lailla sitte toisiansa kyränneet eikä teheny.

9 Vasilin paluu

No Vasili on kertonut jälkeenpäin (#9 Kun vierailimme hänen luonaan) mitä hän teki. Hän meni esimerkiksi sinne rajan yli ja niinku muukki tietysti ja sitten heidät pantiin upseerit ja aliupseerit pantiin vaunun viereen riviin ammuttiin sitten konepistoolilla matalaksi. No minähän sanoon sitte Vasilille jäläkihin päin kun tapasimme Vasilin vuonna 1996. ”No kuinkas sinä kun olit pioneeri ylikersantti, kuinkas sitte siitä selvisit.” ”Ehei minä panin vankikorttiin että sotamies. A Venäjällä kun tehdään laki niin jokainen etsii siitä sen porsaan reiän.”

10 Junamatka Vorkutaniin

No palataan sitten sinne rajan taakse. Nämä miehet, jotka jäivät henkiin pantiin umpivaunuihin, härkävaunuihin. Sangollinen vettä mukaan ja sitten 30 miestä vaunuun ja lährettiin jyskyttämään ilman ruokaa, ilman huoltoa 3 vuorokautta niin sitten oltiin siellä jossakin Lenin, Omskin ja Jenisein jokien varrella ja kun sitten ilmeisesti oli lokakuun loppu niin siellähän oli sitte jo lumipeite. Heille annettiin sukset ja vanikkapaketti (#9 näkkileipää) käteen ja sanottiin tuohon suuntaan 200 km.

11 Vorkutan leirillä

Siellä oli sitte ilmeisesti Vorkutan leiri. Tämä Vorkutan leiri oli sitä varten, että siellä oli hiilikaivos. Ja Vasili oli siellä hiilikaivokses töis 5 vuotta. Vasili sanoo että kaikkeen kammottavinta oli kevät. Kun nämä 3000 – 4000 km pitkät joet Leni, Omsk ja Jenisei ? (#2 Objen, Jenisen ja Lena). Niillähän oli siellä latvoilla, alakujuuksuilla kevät maaliskuu ja suupuoles kesäkuus. Sieltä tuli sitte tuluvat pitkin mettiä. Hiilikaivokseskin oli sitte korttelin paksuudella sellasta hiilivelliä. Siinä he joutuivat sitten kulkemaan.

12 Vasilin isän sairastuminen

Sitten Vasili sai kuulla jostaki että isäfaari siellä Tverin Rameskin kyläs sairastaa.

”A mie tein propuskan, en saanut vastausta. A mie tein toisen propuskan, en saanut lupaa. Tein kolmannen propuskan. A sit saatiin lupa. A mie pääsin kotiin ja isä eli vielä 2 viikkoa ja sitten hän kuoli. Ja sitten haudattiin tietysti.” (#7 Kaivoksessa tapahtui sortuminen, jossa noin 20 miehen ryhmästä selvisi vain Vasili ja yksi toinen mies)

13 Ei Vorkutaan enää

”A mie tein propuskan ettei enää tarvi mennä Vorkutaan. A mie tein toisen. A tein kolmannen. Sit sain mennä Ronetskin varrella (#6 Dnjeprin varrella) oli iso rautatehdas niin minä olin siellä sitten lopun.” Nehän saivat 15 vuoden vankeustuomion, kun olivat antautuneet vangiksi, joka oli kiellettyä. Sitten hän tuli sieltä kotiin ja otti kylän opettajasta emännän itselleen. Se oli Djuba niminen nainen. Sitten hän sai 2 lasta (#3 ja #8 Askon ja Ludmilan mukaan 3 lasta) Ludmila, josta tuli opettaja ja myöhemmin sitten Rameskin kaupungin apulaisjohtaja. Poika oli sitten Aleksander. Hän oli insinööri, mutta hän oli täysin rappiolla. Kun hän sai votkaryypyn niin hän oli täysi kapteeni. Eli todella siellä se alkoholismi oli hyvin yleistä. (#9 1944 + 15 = 1959 ja Vasilin lasten syntymävuodet on Aleksander 1948, Ludmila 1950 ja Viktor 1960 eli kyllä Vasili ja Djuba olivat yhdessä jo ennen lopullista vapautumista. Ellei sitten Aleksanderilla ollut eri isä. Ludmila sopii viiden vuoden jälkeiseen kotona käyntiin.)

14 Vasilin etsintä

Me olimme sitten kun me pääsimme tai kuulimme mitä Vasilille kuuluu.

Kerran tuli pöydäs puheeksi se mistähän löytyys Vasili ja vieläkö Vasili elääs. No me teimme sitten sellaisen tempauksen, että me pyysimme Jaria (#9 Pirjola, Aaron vävy, Marketan mies) joka oli Punaisen Ristin lakimies. Hänellä oli yhteyksiä Venäjälle, niin hän yritti ottaa selvää onko Vasili elos. Mutta eihän sitä Vasilia ollu virallisesti ollenkaan, koska vuonna 1982 (#6 Mihail Gorbatsovin aikana) nämä saivat sitten vasta oikeuden eli kansalaisyhteiskunnat. Ja ne saivat sitten 100 ruplan korvauksen siitä sotavankedesta. Sillä 100 ruplalla sai 2 tölkkiä olutta, eli ei kovin korkia korvaus ollu sotavankedesta eikä sodasta. (#6 Askon esperantotuttavistakaan Venäjällä ei ollut apua) (#6 Saivat prenikan, pienen maapalstan ja 100 ruplan kuukausieläkkeen)

15 Tverin ryhmän tapaaminen

No sitten tuli kerran Tverin kuvernementista kansanlaulu- ja tanssiryhmä Kokkolaan ja Paaavo-veli oli siellä poliisi, niin hän meni sen johtajan puheelle ja kysyy että löytyyskö Venäjän Tverin kuvernementista Vasili Sutugin niminen mies. Tämä johtaja sanoo jotta ”A mie kahden kuukauden sisällä ilmoitan teille löytyykö Vasili”. Tasan 2 kuukautta meni niin tuli kirje Askolle (#8 ja 1. kirje **1992 Ludmilalta v.jpg** ja **1992 Ludmilalta s.jpg** 2. kirje **1993 Ludmilalta vs 1.jpg** ja **1993 Ludmilalta vs 2.jpg** (#9 Nimien lopussa v ja s tarkoittaa kieliä. 2. kirjeen kuvaan kirjoitin suomennoksen kuvan metadataan IPTC:Caption parametriin. Voi katsoa esim ohjelmilla XnView,

IrfanView tai Zoner Photo Studio Free. Koska käytän itse XnView ohjelmaa on mulla ohje siihen.). Asko on sen verran opiskellu venäjää, että hän pystyi saamaan selvää tästä kirjeestä. (#9 Askolla oli apuna Lidia Muller.) Samoon hän oli tulkkina mones paikas sitte meille, kun me myöhemmin menimme itse Venäjälle. Sieltä tuli kutsu sitten ja elokuu – syyskuu aikana 1996 oli meillä kutsu voimas Rameskin kaupunkiin. Ja Ludmila siellä apulaiskaupungin johtajana sai kutsun tehdyksi. Ja niin me rupesimme valmistelemaan tätä asiaa ja mietittiin mitenkäs sinne mentäis.

16 Pertti Virtaranta

Mä sitten kuulin jostakin, että akateemikko Pertti Virtaranta on Tverin kuvernementis opiskellu kieltä ja historiaa ja muita asioota. Ja minä soitin Pertti Virtarannalle, että nyt on tällainen tilanne. Hän oli kovasti innostunu asiasta ja mä kysyyn sitte, että menisimmekö sinne lentokoneella vai menisimmekö junalla. Tämä Virtaranta sanoo, että molemmat on hankalia, että jos teillä on mahdollisuus mennä omalla autolla niin paras teherä näin. No me rupesimme todella sitte miettimään. Askolla oli Saab ja sitten tuota ilmoitettiin sinne että me yritetään tulla silloin ja päivämäärät annettiin sinne Vasilin kotiin.

17 Virojoelle

No me menimme sitten. Jarin (#9 Pirjola, Aaron vävy, Marketan mies) koto on Virojoella kahden kilometrin pääs rajasta. Ja minä soitin sitten sinne Kipalle, että voisimmeko tulla sinne yöksi. ”Joo kyllä tulla sopii.” Ja niin me menimme sinne. Lastattiin autoon miettimiämme tuliaisia, joita vois ajatella sinne viedä. Kun me kuulimme, että sillä Ludmilalla on tytär ja sillä tyttärellä on vauva. Niin vietiin vauvan vaatteita ja Vasilille vietiin kesäpuku. Vasili putos polvillensa ja itki, kun se tykkäs niin lujaa siitä puvusta.

18 Viipuri

No me todella menimme sitten sinne Virojoelle ja siellä se isäntä sanoo ”Joo kun te meettä seittemän erellä sinne rajalle niin te voitta jo iltapäivällä päästä läpi.” No me menimmä sitte vähä ennen seittemää sinne rajalle ja meillä oli se kutsukirje niin mehän saimme mennä varttitunnin kuluttua Venäjälle. Eikä meidän tarvinnu orotella mitää. Me menimme sitte ensiksi Viipuriin. Mietittiin siellä ja vähä katteltiin ympärille ja katteltiin komiaa kiriastotalua ja kattottiin Viipurin linnaa ja sitte siellä oli kummallinen tapaus. Oli valtavan suuri sairaala rakennettu, mutta se oli 4-5 kerroksinen sairaala ja pitkä, mutta se oli jääny kesken. Ei siinä ollu ikkunoota eikä siinä ollu mitää muutakaa. Ei se ainakaa sairaala voinu olla.

19 Pietari

Ja sitten lähärettin eteenpäin Pietariin, joka oli silloin vielä Leningrad. Pietaris oli Nesteen huoltoasema ja sieltä otettiin pensaa tankki täyteen ja jerrykanisterit ja lähärettihin siitä pikku hiljaa etehenpäin. Me ajoimme sitten 18 tuntia yhteen mittaun. Pieni ruokalutauko oli. Minä keitin näille veljille priimuskeitimellä makaroonisoppaa. Ja sitten jatkettiin matkaa.

20 Matka Venäjällä

Siellä oli vähä väliä muistomerkkejä tien varressa, siellä oli höökivaunuja siellä oli tykkiä ja siellä oli jotaki muitaki sellaisia muistomerkkejä. Asko meni sitten tavaamahan jotta mitäs siinä on niin siinä oli merkittynä ”Tähän saakka saksalaiset bandiitit tulivat, mutta sankarillinen puna-armeija pyörrytti heidät pois”. Yhdes paikas oli sitten vanha pappa kattoo ihimeissänsä ku me olimme kuvas siinä mustomerkkin ääres ja hän tuli kyselemään, mutta ei me oikeen saatu selevää mitä se kyseli.

21 Restorang Pektovah

Siellä oli todella vähä väliä sellaisia paikkoja kun restorang. Pektovah niinku sanotahan kyrillisiä kiriaamia restorang. Mutta ei me oikeen tuota kertaakaan pysähtyny niihin, koska Virtaranta sanoo jotta niis on heleposti sellaisia juippia, jotka seuraa näitä turistia ja on turvallisempaa kun ei rupia näihin mitää.

22 Tien reunat

Matka sinne oli Pietarista ainaki 900 km. Sitte ne tiet oli sellasiaki, jotta oli päällystetty, mutta siinä oli sitte sellaanen voisko sanoa isoo kynnyks, josta alakoo ojanpiennar ja nämä oli sitte nämä pientareet vaarallisia. Sielä oli ainaki 2-3 rekkaa mettäs kun ne oli pudonnu siitä penkalta taikka siltä asvaltilta sille penkalle. Yks pieni henkilöauto oli puhelinpaalua vasten menny kylyki erellä. Se oli kaksinkertaasesti siinä sitte kääntyneenä.

23 Portit

Siellä oli vinha systeemi sielä tiellä. Sielä seurattihin koko aijan jotta ajettiin sellaanen portin läpi ja sieltä seurattiin jotta nämä menöö mihin on ollu puhetta mennäkki.

24 Ylinopeussakko

Sitten jatkettiin matkaa ja sitte yhtäkkiä heiluu punaanen valo. Ja mä sanoon kuulkaas veliet nyt tuli punaanen valo tuohon. No mentihin sitte. Mä sanoon jotta taitaa olla paras mennä kattomahan mitä se punaanen valo oli. Me pyörrimme ja siellä oli sitte miliisipartio. Ne sanoo, jotta me ajoomma ylinopeutta. Ja sitte siellä valtava sakko meille määrättihin, mutta ei, se meni sitte neuvottelulla muutamaksia kympeksi sitte. Asko sanoo sitte jotta tuo pomo varmahan otti pääosan siitä ja musikat sai sitte pienen setelin päälle.

25 Tveriin ja Rameskiin

Näin me pääsimme sitte vihiroon Tverin kaupunkiin. Askolla oli Tverin kaupungin kartta ja hänellä oli tieto mistä mennään Rameskin kaupunkiin. Ja niin mentiin sitten ja päästiin Rameskin torille. Siellä oli nuorisjoukko siellä torilla ja Asko meni kysymähän jotta missä asuu Ludmila. No joku nuorista tiesi missä Ludmila asuu ja ilmootti meille, että tuosta ja tuosta ja tuosta. Mutta siellä oli kaikkia katutöitä ja viemäritöitä ja me eksyymmä ja tulimme takaasi torille niin se likka lähti meidän erellä juoksemahan ja juoksi sitten Ludmilan talon portille.

26 Ludmilan luona

Ja siellä sitten tämä Ludmilan perhe orotti. Kello oli pian 12 yöllä. Täysi pöytä oli siellä katettuna ja niin me saimme siellä hyvät ruoat ja sitten mentiin nukkumaan ja sovittiin, että aamulla lähätetään Vasilin työ. Sitte siinä oli isoo portti kun me ajoomma auton sinne sisälle niin heti portti kiinni. Se sanoo sitte että täälä varaastetahan heti paikalla jos ulukona vain se auto.

27 Vasilin luo

Ja Vasili asuu siitä Rameskin kaupungista pari kolme kymmentä kilometriä itään päin. Ja sitten lähärettihin ja Ludmila tuli meidän kyytille ja mentiin Vasilin kotia. Siellä oli sitten Djuba, emäntä, Vasili. Ja yllätys oli suuri. Kun me olimme pikkupoikia silloin niin meidän mielestä Vasili oli solakka, pitkä mies. Joo kun me menimme sinne niin 159 senttinen pikkuunen laiha papparainen oli Vasili. Se oli meille suuri yllätys. Vasilin poika ja poian poika. Ja meitä niin harmitti kun meillä ei ollu sille (poian) pojalle, joka oli maailman mukava poika. Oikeen kohtelias ja myötämielinen. Kun meillä ei ollu tuora sille mitää erikoosta tavaraa. Se oli harmi. No sitte me olimme siellä. Me veimme sille Ludmilan tyttären tyttärelle, joka oli vauva, viemisiä, vaatteeta ja Vasilille vietihin puku ja se polovistuu lattialle ja itki. Oli niin liikuttunut meidän tulosta. Vasililla oli kaksi lasta tytär Ludmila, joka oli kaupunginjohtaja ja poika joka oli insinööri ja täysin alkoholisoitunut. Kun sai ryyppyn, kaksi niin oli täysi kapteeni. (#3 (Askon mukaan 2 poikaa ja tytär). Vasilin pojalla oli kuitenkin kaksi lasta Konstantin niminen ja toinen oli tytär.)

28 Uimas, datsa ja viikatteen terotus

Kerran käytiin siellä joella uimas. Sitte käytihin kattomas kun Vasili teki ittelensä ja perheellensä datsaa. Mutta todella sitten Vasili näytti yhyren hauskan työn. Se kallitti viikatetta. Ja ku se kertoo sitte kun se viikate pistetään alasimelle ja siihen terän aivan siihen nirkon taakse isketään niin se karkaistuu hyvin. Ja näin Vasili naputteli siinä ja me otimme siitä kuvan.

29 Naapurit

Sitten tuota kun siellä oli niitä naapuria. Siinä oli yksi naapurin emäntäkin niin se seisoo siä meidän ääres ainaki kaks päivää. Samoon oli joku nuori mies. Kyllä niillä oli valtava mielenkiinto meitä kohtaan. Ne kaiken aikaa kyseli kaikkia ja ne puhuu suomea.

”Ai puhu sie suomea, minä niin suomea suvaitsen” sanoi naapurin muori.

30 Tappelut venäläisten kanssa

Sitte tuota Vasili kertoo, jotta heillä on välihin niiren naapurikylän venäläisten kanssa riitoja ja he on sillallaki tapellu ja nakellu niitä sinne jokehen. Ei venäläiset oo ollu kovin innokkahlia uimahan kuulemma.

31 Maaperä

Maaperä oli siellä omalaatuusta voisko sanua niinku kisasokeripakettia. Siinä oli hirviän suuret raitit kaikis teis ne oli keväällä ja syksyllä vellinä ne tiet.

32 Attentaatti

No me olimme siä sitten muutaman päivän, pari päivää niin sitten rupes kiertelemähän nuota venäläisiä hävittäjiä siellä ja televisiolähetys katkes ja tuli tierootus jotta Jeltsiniä vastaan on tehty Moskovan joen sillalla attentaatti. Siellä sitte ny nämä hävittäjälentäjät partioottoo ettei voisko sanua kapina lähäre käsistä pois.

33 sähkösanoma

Me menimme sitten Rameskin kaupunkiin ja lähetettiin kotiin sähkösanoma, jotta kyllä me täällä vielä puhaltelemme, ei oo meillä mitää hätää ainakaa toistaiseksi. Sitte kävi sillailailla että kun me lähetettiin sen sähkösen ja olimme vielä muutaman ajan Venäjällä, niin sitten kun me tulimme kotiin niin 2 tuntia ennemmin oli sähkö tullut meille kotiin. Ja me ihimettelimme sitte sitä, että kun tästä ei Suomen leheristö sanonu ku tulitikun kokoonen pieni uutinen oli. Sanottiin, että Lontoos on huhuttu, että Jeltsiniä vastaan on tehty attentaatti. No torella Suomen tietotoimisto oli tämän saanu Lontoosta, mutta muuta tietoa ei tullut, koska se Venäjällä pimitettiin täyrellisesti se asia. Ei annettu ulukomaille tietoa siitä.

34 Kaupassa

Sitten toinen muistikuva on sieltä kävimme sitte siellä Rameskis kaupas. Siä oli siä kaupas sitte 3-4 sillipurkkia tai tonnikala purkkia ja muutama lihapurkki ja muuten oli hyllyt tyhyjät ja laattiaa ei ollu kyllä varmaan soran jälakehen kertaakaa pesty. Sitte sinne tuli, siellä oli mummuja pitkä jono. Sitte tuli auto ja niillä oli koppa täynnä niitä ryssän limppuja, sellasia pitkiä limppuja, jotka on sellasia nisukyrsan tapaasia, jotka on pannus paistettu. Sitte niitä ruvettihin siitä jakamahan.

35 Traktorihuolto

Sitte yks muistikuva on kolhoosin traktoriasemasta. Kun siellä vaihrettihin esimerkiksi öliy johonki autohon taikka traktoriin, niin pohojatroppu vain auki ja sitte päästettiin maahan se öliy ja sitte heitettiin vähä hietaa päälle, kun se oli tullu sieltä. Ne oli kyllä kammottavia ne huolto-traktoriasemat siisteyren kannalta. Sitä ei voi tajuta kuinkamoista se voi olla.

36 Savuava traktori

Sitten tuota kerran me olimme siinä portahilla, siinä Vasilin taloos niin siellä meni traktori tiellä. Se oli sellainen sininen traktori ja se paukkuu ja savus. Vasili sanoo ylpeänä jotta ”Tällaisiakin meillä on sentään”. Se oli sellanen voisko sanua vuosikymmeniä vanha oikeen savuava traktori.

37 Vasilin antamat lahjat

Ja näin me olimme sitte siellä ja lähettiin niin Vasili antoo lähtiäslahajaksi mulle ikonin, joka oli perheikoni ja se oli kätkeä heinäkasahan ja se oli säkkikankaasehen käärittynä, että se pysyys ehejänä ja säilyy tämä ikoni. Asko sai joitakin muistoesineitä, kynttilänjalakaa ja kirijoja ja Paavo sai samovaarin.

38 Suomeen kutsu

Ja todella sitten nämä kuttuu ja toivoo että me kutsuusimma heitä Suomeen käymään Vasilia ja Ludmilaa ennenkaikkea. Mutta kun me kysyymmä tätä asiaa. Minä soitin rautatiehallitukseen ja kysyyn mitenkäs tämä on niin sieltä sanottiin rautatiehallituksesta että menkää sinne junalle ja lahjokaa joku viemään liput. Ne olis maksanu sitte Tveristä Riihimäelle 862 markkaa. Siitä ei sitte oikeen asia kumminkaa kehittyne.

39 Vasilin kuolema

Vasili kuoli sitten sinä päivänä kun Harjankyläs paljastettihin sellaanen muistomerkki, kun Suomen sodan aikana tehtiin se kuormastoryöstö. Se meidän kutsuminen rämpästyy siihen tänne Suomeen.

40 Venäjän pensa

Me lähdimme sieltä takasin ja Ludmila tuli meidän kans ja ajettiin huoltoasemalle. Ja siellä kävi maksamas luukulle ja avattihin pensaletku. Ja siellä se oli hauskasti kun se oli sellanen kummiletku niin se taitettihin vain kaksinkerroon ja tuotihin tankkihin ja päästettihin tankki täyteen ja kun meni vähä yli niin ei se mitää tehny. Se saatiin sitte tankki täyteen. Mutta se oli 84 oktaanista pensaa ja siinä piti esimerkiksi Valtain ylängölle ajaa varoen ettei moottori kovin nakuttanu.

41 Valtain ylängöllä

Valtain ylängöllä oli sellaanen paikka, jossa kallion kyliestä tuli erittäin hienoa ja kirkasta vettä. Siinä oli kaiken aikaa ihmisiä, jotka täytti astiootansa vedellä. Siihen tuli sitte yhtäkkiä mersu, komia mersu ja kaks miestä hyppäs autosta pois ja kruuvas Suomen rekisterilaput pois ja pistivät siihen erimoiset laput, Venäjäläiset laput. Paavo sanoo notta saa nähärä kuka suomalaanen mersuansa kaipailee.

42 Tähtikiikari

Joka tapauksessa minä ostin sieltä samalta torilta tuon tähtikiikarin. Se oli sellaanen melekoosen voimakas 12*70 merkintä. Ja sitte ku tultiin rajalle niin sitä ennen me kävimme jollaki Pietarin lähellä huoltoasemalla ja oltaas vähä otettu pensaa lisää, mutta siellä sanottihin kovaäänisestä vain ”Niet benzin Niet benzin Niet benzin”.

43 Sakot punaisesta valosta

Ja tuota sitten tultiin yöllä kolmen aikana Pietarin keskustaan. Eikähän siellä tullu sitten miliisit meidän perähän ja sieltä ilimootettihin jotta Krasna lajusha, punainen valo. Me olimma ainut, joka jäi siihen punaisen valon taakse muut ajoo läpi. Mutta ku meillä oli ulukomaalaanen rekisteri niin se oli houkutteleva tietysti. Jolta saarahan sitte taas vähä litviikiä. Ja taas piti maksaa pieni sakko. Seki oli taas neuvottelun tulos. Ja sitten tultiin yöllä pikkuhilijaa, kontittihin Suomen puolelle. Niin vain sitten päästihin Suomen puolelle ja päästiin sitten vähitellen kotiin.

44 Kiikarin tullaus

Me olimma siellä Pietarin tullis niin siellä kysyttihin että onko meillä tullattavaa. Me sitte sanoomma ettei meillä oo. Ne tuli aukaasemahan peräluukun ja näki mun tähtikiikarin siinä niin ne sanoo jotta Venäjältä ei saa vierä mitää optiikkaa ulukomaille. Venäjällähän on ryöstetyt saksalaiset Zeissin tehtaas ja ne tekevät siellä hyvän laatuusta optiikkaa. No siinä oli viis miestä ja yks niistä lähti pois ja sitte lähti toinen ja sitte lähti kolomas ja sitte lähti neliäs ja siihen jäi nuori poika ja se sanoo yhtäkkiä että antakaa laputtaa. Ja niin me lähärimme tietysti tyytyvääsenä pois eikä meiltä mitää viety pois eikä mitää ruvettu tarkastamahan enemppää.

45 Takaisin Suomessa

Ja niin päästiin Suomen puolelle ja ajettihin taas. Olimmako me joskus iltapäivällä tää kotona. Aikalaila kyllä nukutti kun tuota ei oltu saatu mitää. No sitten tuota tämä reissu tuli melekoosen halavaksi sillälaila että Asko otti pienen korvauksen pensasta.

46 Paavon kauhu

Ainut mikä siellä oli hankaluus oli Pavelin (Paavo) sairaus. Pavelilla oli pakokauhu. Hän yritti koko ajan esimerkiksi pitää silimällä, jos se olis saanu avaamet, auton avaamet niin se olis lähteny yksin Suomeen ja jättäny meirät sinne. Mutta onneksi Asko piti niin hyvää huolta näistä. En tiä mistä se johtuu, mutta Pavelilla oli jotaki vaikeuksia silloin. Kun pelekäs todella näin rajusti.